

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ
Ιδρυτής σειράς
Άρης Μαραγκόπουλος

Επιμέλεια σειράς: Άρτεμις Λόν
Μετάφραση: Ελένη Δριμή
Επιμέλεια μετάφρασης: Μαρίνα Τουλγαρίδου
Διόρθωση: Θάνος Μοσχούδης
Εξώφυλλο: MOTIBO A.E.

Τίτλος πρωτοτύπου: *The Perks of Being a Wallflower*

© Copyright 1999 by Steve Chbosky

MTV Music Television and all related titles, logos, and characters are trademarks of MTV Networks, a division of Viacom International Inc. All Rights Reserved.

Published by arrangement with the original publisher, MTV Books/
Gallery Books, a Division of Simon & Schuster, Inc.

Copyright © 2020 Εκδόσεις Τόπος για την ελληνική γλώσσα
σε όλο τον κόσμο

ISBN 978-960-499-312-3

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Τόπος
Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου
11473, Αθήνα
Τηλ.: 210 8222835-856
Fax: 210 8222684

www.toposbooks.gr

ΣΤΙΒΕΝ ΤΣΜΠΟΣΚΙ

Τα πλεονεκτήματα
του να είσαι στο περιθώριο

Μυθιστόρημα

Μετάφραση
Ελένη Δριμή

Οι υποσημειώσεις δημιουργήθηκαν από τις επιμελήτριες του βιβλίου.

Σημείωμα της μεταφράστριας

Ένας καθηγητής μου είπε κάποτε ότι υπάρχει η κατάλληλη στιγμή για τα πάντα – και για τα βιβλία. Και την κατάλληλη στιγμή σε βρίσκουν. Αυτό συνέβη σε μένα με τα *Πλεονεκτήματα*. Όταν το διάβασα πρώτη φορά, στα δώδεκά μου, αισθάνθηκα πως έβρισκα τον εαυτό μου σε κάθε ήρωα. Ωρίμασα μαζί τους, με τις σκέψεις, τους προβληματισμούς, τις ζωές τους.

Το βιβλίο αυτό πραγματεύεται με τον ομορφότερο και πλέον ρεαλιστικό τρόπο την εφηβεία, σε βοηθάει να ανακαλύψεις τις απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα που σε απασχολούν, κατανοεί τους φόβους και τις ανησυχίες σου. Αυτή είναι και η αιτία της μετάφρασης: μια τόσο όμορφη ιστορία είναι θλιβερό να μένει αδιάβαστη από κάποιους ανθρώπους, επειδή απλώς γράφτηκε σε μια ξένη γλώσσα.

Η διαδικασία της μετάφρασης αποδείχθηκε ιδιαίτερα απαιτητική, καθώς αισθανόμουν την ανάγκη να είμαι ακριβής, όμως παράλληλα να αναδείξω τον κάθε ήρωα, να προσαρμόσω το λεξιλόγιο στον δικό του χαρακτήρα. Συχνά, θα το ομολογήσω, απελπιζόμουν όταν δεν μπορούσα να το κάνω, όμως είμαι στην ευχάριστη θέση να πω ότι είχα όση υποστήριξη χρειαζόμουν για να ξεπερνάω τέτοιου είδους... κρίσεις.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τους γονείς μου, για τη βοήθειά τους, τις κολλητές μου για την υποστήριξή τους, τις εκδόσεις Τόπος και όλους όσοι βοήθησαν στην τελειοποίηση και έκδοση αυτού του βιβλίου.

Καλή ανάγνωση!
Ελένη Δριμή

Για την οικογένειά μου

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

25 Αυγούστου, 1991

Αγαπητέ φίλε,

Σου γράφω επειδή εκείνη είπε πως ακούς και καταλαβαίνεις και δεν προσπάθησες να κοιμηθείς με εκείνο το άτομο σ' εκείνο το πάρτι, ενώ θα μπορούσες. Σε παρακαλώ να μην προσπαθήσεις να ανακαλύψεις ποια είναι αυτή γιατί έτσι ίσως ανακαλύψεις ποιος είμαι εγώ και, πραγματικά, δεν θα ήθελα να συμβεί κάτι τέτοιο. Θα αποκαλώ τους ανθρώπους με διαφορετικά ονόματα ή παρατσούκλια γιατί δεν θέλω να με βρεις. Δεν έβαλα διεύθυνση αποστολέα για τον ίδιο λόγο. Δεν τα κάνω από καχυποψία αυτά. Ειλικρινά.

Θέλω μόνο να ξέρω ότι κάποιος εκεί έξω ακούει και καταλαβαίνει και δεν προσπαθεί να κοιμηθεί με άλλους, ακόμα κι αν θα μπορούσε. Μου είναι αναγκαίο να ξέρω πως υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι.

Θεωρώ ότι εσύ θα το καταλάβεις αυτό καλύτερα από τον καθένα, επειδή εσύ είσαι πιο ζωντανός από τον οποιονδήποτε και εκτιμάς τι σημαίνει αυτό. Έτσι ελπίζω τουλάχιστον, επειδή άλλοι άνθρωποι στρέφονται σ' εσένα για να πάρουν

δύναμη και να βρουν έναν φίλο και είναι τόσο απλό. Τουλάχιστον έτσι έχω ακούσει.

Λοιπόν, αυτή είναι η ζωή μου. Και θέλω να ξέρεις πως είμαι χαρούμενος και θλιμμένος ταυτόχρονα κι ακόμα προσπαθώ να καταλάβω πώς μπορεί να συμβαίνει αυτό.

Προσπαθώ να σκέφτομαι ότι η οικογένειά μου είναι ένας λόγος για τον οποίο είμαι έτσι, ιδίως αφότου ο φίλος μου, ο Μάικλ, σταμάτησε να έρχεται στο σχολείο μια μέρα την προηγούμενη άνοιξη και ακούσαμε τη φωνή του κυρίου Βον από τα μεγάφωνα.

«Αγόρια και κορίτσια, με λύπη μου σας ενημερώνω ότι ένας μαθητής μας απεβίωσε. Θα οργανώσουμε ένα μνημόσυνο για τον Μάικλ Ντόμπσον κατά τη διάρκεια της συνέλευσης αυτή την Παρασκευή».

Δεν γνωρίζω ούτε πώς κυκλοφορούν τα νέα στο σχολείο ούτε και γιατί τις περισσότερες φορές είναι σωστά. Ίσως ήταν στην καφετέρια. Δυσκολεύομαι να θυμηθώ. Αλλά ο Ντέιβ, με τα περιέργα γυαλιά, μας είπε ότι ο Μάικλ αυτοκτόνησε. Η μητέρα του έπαιζε μπριτζ με κάποιον από τους γείτονες του Μάικλ κι άκουσαν τον πυροβολισμό.

Δεν θυμάμαι πολλά απ' όσα συνέβησαν μετά από αυτό, εκτός από το ότι ο μεγάλος μου αδελφός ήρθε στο γραφείο του κυρίου Βον στο γυμνάσιό μου και μου είπε να σταματήσω να κλαίω. Ύστερα, έβαλε το χέρι του στον ώμο μου και μου είπε να ξεσπάσω πριν έρθει σπίτι ο μπαμπάς. Μετά πήγαμε και φάγαμε τηγανητές πατάτες στα McDonald's και μου έμαθε πώς να παίζω φλιπεράκι. Μάλιστα, αστειεύτηκε κιόλας ότι εξαιτίας μου γλίτωσε τα απογευματινά μαθήματα στο σχολείο και με ρώτησε αν ήθελα να τον βοηθήσω να φτιάξει το Camaro* του. Μάλλον ήμουν πολύ χάλια γιατί ποτέ άλλοτε δεν με είχε αφήσει να πειράξω το Camaro του.

* Είδος σπορ αυτοκινήτου που κατασκευάζει η αυτοκινητοβιομηχανία Chevrolet.

Στις συναντήσεις μας με τους σχολικούς συμβούλους ζήτησαν από τους λιγοστούς από εμάς που συμπαθούσαμε πραγματικά τον Μάικλ να πούμε μερικά πράγματα για εκείνον. Πιστεύω ότι φοβόντουσαν πως κάποιος από εμάς θα προσπαθούσαμε να αυτοκτονήσουμε ή κάτι τέτοιο, επειδή όλοι έδειχναν ταραγμένοι και ένας από αυτούς χάιδευε συνέχεια τα γένια του.

Η Μπρίτζετ που είναι τρελή είπε πως μερικές φορές σκέφτεται την αυτοκτονία, όταν η τηλεόραση έχει διαφημίσεις. Ήταν ειλικρινής κι αυτό προβλημάτισε τους σχολικούς συμβούλους. Ο Καρλ που είναι καλός με όλους είπε πως ένιωθε πολύ στεναχωρημένος αλλά δεν θα αυτοκτονούσε ποτέ, επειδή είναι αμαρτία.

Ένας συγκεκριμένος σύμβουλος διέτρεξε με το βλέμμα όλη την ομάδα και τελικά με πλησίασε.

«Τι σκέφτεσαι, Τσάρλι;»

Ήταν πολύ περίεργο που αυτός ο άνθρωπος, ο «ειδικός», που δεν είχα ξανασυναντήσει ποτέ μου, ήξερε το όνομά μου ενώ δεν φορούσα καρτελάκι, όπως γίνεται σε ανοιχτές συναντήσεις.

«Λοιπόν, πιστεύω πως ο Μάικλ ήταν καλό παιδί και δεν καταλαβαίνω γιατί το έκανε. Όσο στεναχωρημένος κι αν νιώθω, πιστεύω πως αυτό που με ενοχλεί κυρίως είναι που δεν ξέρω τον λόγο».

Μόλις το ξαναδιάβασα αυτό και δεν ακούγεται καθόλου σαν εμένα και τον τρόπο που μιλάω συνήθως. Ειδικά σε εκείνο το γραφείο, γιατί ακόμα έκλαιγα. Δεν σταμάτησα καθόλου να κλαίω.

Ο σύμβουλος είπε πως υποψιαζόταν ότι ο Μάικλ είχε «προβλήματα στο σπίτι» και δεν ένιωθε πως είχε κάποιον να μιλήσει. Γι' αυτό ίσως να ένιωθε τόση μοναξιά και αυτοκτόνησε.

Τότε, έβαλα τις φωνές στον σύμβουλο λέγοντας πως ο

Μάικλ θα μπορούσε να είχε μιλήσει σ' εμένα. Κι άρχισα να κλαίω εντονότερα. Προσπάθησε να με ηρεμήσει λέγοντάς μου πως εννοούσε κάποιον ενήλικα, όπως έναν καθηγητή ή κάποιον σχολικό σύμβουλο. Αλλά αυτό δεν με καθησύχασε και, τελικά, ο αδελφός μου ήρθε από το γυμνάσιο με το αμάξι του και με μάζεψε.

Για την υπόλοιπη χρονιά, οι καθηγητές με αντιμετώπιζαν διαφορετικά και μου έβαζαν καλύτερους βαθμούς, αν κι εγώ δεν γινόμουν εξυπνότερος. Για να σου πω την αλήθεια, θεωρώ πως τους άγχωνα.

Η κηδεία του Μάικλ ήταν περίεργη επειδή ο πατέρας του δεν έκλαψε. Και τρεις μήνες αργότερα εγκατέλειψε τη μαμά του Μάικλ. Τουλάχιστον κατά τα λεγόμενα του Ντέιβ στο μεσημεριανό. Το σκέφτομαι μερικές φορές. Αναρωτιέμαι τι συνέβαινε στο σπίτι του Μάικλ την ώρα του βραδινού και των τηλεοπτικών σόου. Ο ίδιος δεν άφησε κανένα σημείωμα ή, κι αν το έκανε, οι γονείς του δεν άφησαν κανέναν να το δει. Ίσως να έφταιγαν τα «προβλήματα στο σπίτι». Μακάρι να ήξερα. Ίσως αυτό να τον έκανε να μου λείπει πιο ξεκάθαρα. Ίσως αυτό το θλιβερό πράγμα να έβγαζε κάποιο νόημα.

Αυτό που ξέρω είναι πως με κάνει να αναρωτιέμαι αν έχω κι εγώ «προβλήματα στο σπίτι», όμως μου φαίνεται πως πολλοί άλλοι άνθρωποι περνάνε δυσκολότερα. Όπως όταν το πρώτο αγόρι της αδελφής μου άρχισε να βγαίνει μ' ένα άλλο κορίτσι κι η αδελφή μου έκλαιγε ολόκληρο το Σαββατοκύριακο.

Ο πατέρας μου είπε: «Υπάρχουν άνθρωποι που περνάνε πολύ χειρότερα».

Και η μαμά μου ήταν σιωπηλή. Κι αυτό ήταν. Έναν μήνα αργότερα, η αδελφή μου γνώρισε ένα άλλο αγόρι κι άρχισε να ακούει ξανά χαρωπά τραγούδια. Κι ο πατέρας μου συνέχισε να δουλεύει. Κι η μαμά μου συνέχισε να καθαρίζει. Κι ο αδελφός μου συνέχισε να φτιάχνει το αυτοκίνητό του. Δηλαδή, μέχρι που έφυγε για το κολέγιο, στις αρχές του καλοκαι-

ριού. Παίζει ποδόσφαιρο για το Penn State*, αλλά χρειαζόταν το καλοκαίρι για να βελτιώσει τους βαθμούς του ώστε να συνεχίσει να παίζει ποδόσφαιρο.

Δεν πιστεύω πως υπάρχει χαϊδεμένο παιδί στην οικογένειά μας. Είμαστε τρεις και είμαι ο μικρότερος. Ο αδελφός μου είναι ο μεγαλύτερος. Είναι πολύ καλός ποδοσφαιριστής και του αρέσει το αμάξι του. Η αδελφή μου είναι πολύ όμορφη και κακιά με τα αγόρια και είναι η μεσαία. Παίρνω σε όλα άριστα με τόνο πλέον, όπως η αδελφή μου και γι' αυτό με αφήνουν στην ησυχία μου.

Η μαμά μου κλαίει πολύ την ώρα που βλέπει τηλεοπτικά προγράμματα. Ο πατέρας μου δουλεύει πολύ κι είναι τίμιος άνθρωπος. Η θεία Έλεν συνήθιζε να λέει πως ο πατέρας μου ήταν τόσο περήφανος που δεν υπήρχε περίπτωση να περάσει κρίση μέσης ηλικίας. Μου πήρε αρκετό καιρό, έως τώρα περίπου, για να καταλάβω τι εννοούσε, επειδή ο μπαμπάς μου πρόσφατα έγινε σαράντα και τίποτα δεν έχει αλλάξει.

Η θεία μου η Έλεν ήταν το αγαπημένο μου άτομο σε ολόκληρο τον κόσμο. Ήταν η αδελφή της μαμάς μου. Έπαιρνε άριστα όταν ήταν έφηβη και συνήθιζε να μου δίνει βιβλία να διαβάσω. Ο πατέρας μου έλεγε πως τα βιβλία αυτά ήταν κάπως απαιτητικά για την ηλικία μου, αλλά εμένα μου άρεσαν, οπότε ανασήκωνε τους ώμους του και με άφηνε να διαβάσω.

Η θεία μου η Έλεν έμενε με την οικογένειά μας τα τελευταία χρόνια της ζωής της γιατί κάτι απαίσιο της συνέβη. Κανείς δεν μου έλεγε τι ήταν αυτό, αν και πάντα ήθελα να μάθω. Όταν ήμουν γύρω στα επτά, σταμάτησα να ρωτώ γι' αυτό επειδή ρωτούσα επίμονα, όπως όλα τα μικρά παιδιά, και η θεία Έλεν άρχισε να κλαίει πολύ.

Τότε μπήκε στη μέση ο μπαμπάς μου και με χαστούκισε, λέγοντας: «Πληγώνεις τα αισθήματα της θείας σου!» κι εγώ δεν

* Το Πανεπιστήμιο της Πολιτείας της Πενσυλβάνια (The Pennsylvania State University) είναι ένα από τα σημαντικότερα κρατικά πανεπιστήμια των ΗΠΑ.

ήθελα να το κάνω αυτό, οπότε σταμάτησα. Η θεία Έλεν είπε στον μπαμπά μου να μη με χτυπήσει ποτέ ξανά μπροστά της κι εκείνος είπε πως ήταν το σπίτι του και θα έκανε ό,τι ήθελε και η μαμά μου έμεινε σιωπηλή, όπως και τα αδέρφια μου.

Δεν θυμάμαι κάτι περισσότερο από αυτό, επειδή άρχισα να κλαίω πολύ δυνατά και μετά από λίγο ο μπαμπάς μου έβαλε τη μαμά μου να με πάει στο δωμάτιό μου. Μετά από πολλή ώρα, και αφού ήπια μερικά ποτήρια λευκό κρασί, η μαμά μου μου εξήγησε τι είχε πάθει η αδελφή της. Μερικοί άνθρωποι όντως περνάνε χειρότερα από μένα. Όντως.

Θα πρέπει να πάω για ύπνο τώρα. Είναι πολύ αργά. Δεν ξέρω γιατί τα έγραψα όλ' αυτά για να τα διαβάσεις. Ο λόγος που έγραψα αυτό το γράμμα είναι πως αύριο είναι η πρώτη μέρα του λυκείου* και φοβάμαι πάρα πολύ να πάω.

Πάντα με αγάπη,
Τσάρλι

7 Σεπτεμβρίου, 1991

Αγαπητέ φίλε,

Δεν μου αρέσει το λύκειο. Η καφετέρια ονομάζεται «Κέντρο διατροφής», πράγμα που είναι περίεργο. Υπάρχει ένα κορίτσι στην τάξη των προχωρημένων στα αγγλικά που λέγεται Σούζαν. Στο γυμνάσιο, η Σούζαν ήταν πολύ διασκεδαστικό άτομο. Της άρεσαν οι ταινίες και ο αδελφός της, ο Φρανκ,

* Η δομή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις ΗΠΑ είναι αρκετά περίπλοκη και διαφοροποιείται ανά πολιτεία. Σε αυτό το μυθιστόρημα ο κεντρικός χαρακτήρας, ο Τσάρλι, ξεκινά τη φοίτησή του στο τετρατάξιο λύκειο, στην ηλικία των 15 ετών. Έτσι, η διαφορά ηλικίας του με τους υπόλοιπους χαρακτήρες είναι τρία και όχι δύο σχολικά έτη. Ωστόσο, για τη διευκόλυνση της ανάγνωσης, στη μετάφραση επιλέγεται η χρήση του όρου «δευτεράκια» για τους μαθητές που θα είναι τελειόφοιτοι την επόμενη χρονιά.